

Піцик М. А.
аспірант

Національного інституту стратегічних досліджень

Pitsyk M. A.
Postgraduate Student
National Institute for Strategic Studies

ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЙ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ

THE USE OF THEORIES OF INVESTMENT DEVELOPMENT FOR ACHIEVEMENT ECONOMIC SECURITY IN THE REGIONS

Анотація. Роботу виконано на основі аналізу висвітлення процесів інвестування в межах економічних теорій регіонального розвитку з позицій розгляду в цих теоріях питань забезпечення економічної безпеки. Здійснено узагальнення та порівняння економічних теорій регіонального розвитку, що мають відношення до інвестиційних процесів. Визначено необхідність комплексного застосування економічних теорій із метою посилення процесів інвестування в регіонах. Виділено ключові елементи таких теорій, що виступають рушійними факторами розвитку економічних та інвестиційних процесів на регіональному рівні. Висвітлено позитивні та негативні моменти щодо практичного застосування кожної з теорій у процесі регіонального планування. Особливу увагу акцентовано на теоріях, в яких вивчення регіонального інвестиційного розвитку відбувається на основі інноваційного чинника.

Ключові слова: економічна безпека регіону, інвестування, інвестиційна безпека регіону, регіональна економіка, інновації.

Вступ та постановка проблеми. Зростання ролі регіонів у контексті розвитку будь-якої держави з ринковою економікою демонструє все більшу важливість вивчення процесів регіонального соціально-економічного розвитку. Досить вагомими аспектами формування потужних регіональних економік є активізація інвестування, а також забезпечення високих показників регіональної економічної безпеки. Розробка концептуальних засад забезпечення сталого та ефективного розвитку економіки будь-якого регіону потребує розгляду економічних теорій регіонального розвитку, в межах яких можна виділити процеси, що опосередковано чи безпосередньо впливають на рівень інвестиційної безпеки регіону. Оскільки кожна з теорій має свої фундаментальні та індивідуальні особливості активізації інвестиційних процесів та посилення рівня економічної безпеки регіону, то доречним є розгляд теорій, найбільш актуальних сучасним реаліям, а також визначення доцільності застосування ключових положень у розглянутих теоріях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інвестицій у теоріях регіонального економічного розвитку висвітлюється багатьма науковцями. Зокрема, це такі класики та сучасники, як: Т. Хагерстранд, Р. Вернон, С. Хірш, Ф. Перру, Ж. Бурвіль, Г. Шотье, Дж. Фрідман, К. Хефнер, А. Маршалл, М. Портер, К. Фрімен, Р. Нельсон та ін. Багато українських та зарубіжних дослідників у своїх працях спираються на результати роботи цих науковців. Сюди можна віднести таких учених, як: А.А. Алімбаєв, Л.О. Петкова, Н.Д. Кондратьєв, Н.І. Пшиканова, В.П. Третяк, А.М. Поручник, М.П. Войнаренко, Г.А. Семенов, О.А. Похильченко, Н.О. Татаренко та ін. [3; 5; 6].

Питання інвестицій розглядаються вищезгаданими науковцями переважно з позиції активізації процесів інвестування в комплексі з дослідженням посилення загального економічного розвитку регіону чи певної території. На нашу думку, актуальним буде розгляд таких еко-

номічних та інвестиційних процесів крізь призму забезпечення економічної безпеки на регіональному та місцевому рівнях, оскільки саме забезпечення високих показників економічної безпеки зумовлює формування збалансованого та сталого розвитку будь-якого регіону чи території.

Метою даної роботи є дослідження питань інвестиційних процесів у межах економічних теорій регіонального розвитку з позиції забезпечення економічної безпеки на регіональному та місцевому рівнях.

Результати дослідження. Формування теорій регіональної економіки відбувалось досить тривалий час. На ранніх етапах головним при їх розробці було виділення просторової компоненти як ключового фактора регіональних економічних теорій, за якими основне питання полягало в раціональності розміщення продуктивних сил. Саме група концепцій «факторів розвитку та розміщення» виходить із такого положення щодо доцільності та важливості територіального поділу праці. Розробками таких теорій та окремих питань у межах цих теорій займалися Д. Рікардо, А. Сміт, В. Лаунхард, Е. Хекшер, Б. Олін та ін.

Досить вагомий внесок у розвиток регіональної економіки був здійснений прихильниками «штандортних» теорій. Їх зміст будується на основі положень щодо сприятливості розміщення певного окремо взятого виробництва за рахунок попереднього зібрання й узагальнення інформації та одержання точної відповіді про потенційне місце будівництва такого виробництва. Головними представниками цієї течії є Й. Тюнен, А. Вебер, А.Е. Шеффле, А. Льюс та ін.

Наступна група теорій була сформована на основі інноваційного фактора, де за основу бралася роль науково-технічного прогресу в розміщенні господарства. Інвестиційні процеси в таких теоріях виступали як практичний результат упровадження інновацій у виробництво.

Однією з інноваційних теорій регіональної економіки є теорія дифузії інновацій Т. Хагерстранда. Вчений

дотримується думки, що поширення економічних інновацій відбувається в трьох напрямках – від провідних економічних районів до районів периферії, із центрів вищого рівня – у центри нижчого рівня, з великих міст, що виконують функції економічних центрів – у прилегли райони [1, с. 78–89]. Звідси можна припустити, що такі напрями будуть актуальними для інвестиційних процесів, оскільки інновації в сучасних умовах виконують функцію акумулювання інвестицій, а отже, активність інвестиційних процесів буде прямо пропорційна швидкості інновацій, що впроваджуються на тій чи іншій території. Деякі ідеї даної теорії збігаються з ключовими положеннями теорії великих циклів російського економіста Н.Д. Кондрагьєва.

Досить цікавою теорією в контексті інновацій є теорія продуктивно-виробничих циклів. Її розвитком займалися Р. Вернон та С. Хірш. Ключовим положенням у даній теорії є реалізація принципу щодо здійснення найменших затрат у процесі виробництва, зокрема інвестиційних. Цей принцип реалізується за рахунок виділення певних стадій у процесі виробництва відповідного продукту протягом усього періоду його існування, де відбувається постійна територіальна міграція виробництва такого продукту [2].

Позитивною стороною такої міграції є те, що впродовж випуску певної продукції відбувається постійне залучення продуктивних сил та посилення активізації інвестиційної діяльності в межах певного регіону чи групи регіонів. Окрім того, такі переміщення виробництва формують сприятливі умови для посилення інноваційної конкурентоспроможності на місцевому рівні, оскільки з такими виробництвами формуються інноваційно-виробничі центри (на кшталт технопарків).

Негативним у цьому аспекті виступає ризик деградації територій, які були залучені для виробництва на одній із стадій існування певного продукту, оскільки продовження такого виробництва, згідно з теорією продуктивно-виробничих циклів, є нерентабельним. Оптимальним варіантом вирішення такої ситуації є залучення інновацій, за рахунок яких здійснюється або здешевлення виробництва продукту, або його заміна таким, який буде мати високу конкурентоспроможність на ринку.

Однією з теорій регіонального економічного розвитку є концепція «полюсів росту», що була створена французьким ученим Ф. Перру. Під полюсами росту вчений розумів галузі, що мають високу компактність розміщення та динамічно розвиваються. Сюди також відносилися певні перспективні підприємства, що в недалекому майбутньому зможуть здійснити позитивний вплив на розвиток економіки регіону. Формування таких «полюсів росту» зумовлене нерівністю економічних суб'єктів, серед яких можна виділити дві групи – домінуючі та ті, що підпорядковуються попереднім. Ключову роль виконують домінуючі виробництва, навколо яких відбувається формування економічного середовища, що сприяє залученню до активної інвестиційної діяльності підпорядкованих економічних суб'єктів. Така взаємодія посилює концентрацію різноманітних економічних суб'єктів на певній території, де формується потужний «ефект агломерації» [3].

Даний «ефект агломерації» стає фактором посилення процесів інвестування в межах територій, де розміщені полюси росту. Але потрібно зауважити, що розподіл інвестицій зорієнтований переважно на домінуючі економічні одиниці, які виконують ключову роль у розвитку таких територій, тому одним із ключових завдань економічного розвитку регіону у вищерозглянутій ситуації є посилення та укріплення економічних та інвестиційних зв'язків у межах такого полюсу росту. Як уважає Ф. Перру, завданням місцевої влади в поляризованій системі є створення

нових полюсів зростання і зміцнення відносин, зокрема за рахунок інвестицій у розбудову інфраструктури між метрополією та іншими частинами території із метою стимулювання економічного зростання [4, с. 157–158].

Однією із теорій, де представлені господарські процеси на основі взаємодії і розвитку центральних територіальних суб'єктів та тих, що знаходяться на периферії різних регіонів, є концепція «центр – периферія». Ключові положення даної теорії є результатом напрацювань представників ранньої теорії розміщення (Й. фон Тюнена, А. Вебера, В. Кристаллера, А. Льоша), хоча класиком цієї концепції прийнято вважати Дж. Фрідмана. Згідно з даною теорією, регіони у своєму складі мають певні ядра, які є основою активної економічної діяльності усього регіону. Такі ядра притягують потоки інвестиційних ресурсів, а також стимулюють активізацію інвестиційних процесів на периферійних територіях. У межах такої територіальної взаємодії відбуваються процеси природокористування, обміну енергетичними ресурсами, робочою силою, інформацією, здійснюється дифузія результатів продуктів інтелектуальної діяльності та інші економічні процеси.

Нерівномірність процесів економічного зростання породжує диспропорції сталого економічного розвитку між високорозвиненими центрами та периферією. Внаслідок активізації економічних процесів, зокрема інвестиційних, периферія з часом може дублювати риси, які притаманні центру, оскільки, як підкреслив К. Хефнер, «система з провідними центрами і периферіями є динамічною і не може розглядатися як щось дане і незмінне» [5, с. 52–59].

Фундаментальні ідеї економічного розвитку регіонів також були закладені в теорії промислових районів А. Маршалла, на основі яких М. Портер розробив теорію індустріальних кластерів. Під кластерами вчений вбачає «групу географічно суміжних та взаємопов'язаних підприємств і організацій, що функціонують у певній галузі, взаємодоповнюють та забезпечують постійне зростання кластера в цілому» [6]. Науковець виділяє економічні ефекти, на основі яких формується кластер [7]: 1) ефект масштабу виробництва; 2) ефект охоплення (використання одних і тих же факторів виробництва багатьма фірмами); 3) ефект синергії (спільної або кооперативної взаємодії, що дає можливість малим підприємствам подолати нижню межу рентабельності); 4) подвійний ефект із мінімізації витрат на освоєння нових технологій. Оскільки в сучасних умовах ключовим рушієм будь-якої ринкової економіки є інноваційність, то така модель взаємодії між малими і середніми суб'єктами економічної діяльності в межах відповідного кластеру стане стимулом залучення та економії інвестиційних ресурсів у регіони чи території, де розташовані такі кластери. Вагомим аспектом такої моделі є формування ситуації щодо зниження загрози жорсткої конкуренції в межах кластеру при впровадженні інновацій, оскільки усі компанії активно взаємодіють між собою і зацікавлені в кінцевому результаті, що залежить від кожної з них.

Концепція спеціальних (вільних) економічних зон розглядається як один з елементів лібералізації та активізації зовнішньоекономічної діяльності завдяки сприятливому для зовнішніх і внутрішніх інвестицій митному, податковому та інвестиційному режимам. Також розвиток спеціальних економічних зон важливий тим, що сприяє активізації зовнішньоекономічної діяльності, поліпшує поточний фінансовий стан суб'єктів господарювання в межах цих зон, покращує купівельну спроможність громадян. Одним із ключових завдань таких зон є досягнення відкритості економіки та стимулювання структурних перетворень шляхом залучення іноземних інвестицій, а

також активізації спільної з іноземними інвесторами підприємницької діяльності для нарощування експорту товарів та послуг [8].

Існування таких зон спрямоване на «точкове» покращання інвестиційного клімату. Потужний ефект щодо покращання інвестиційної привабливості цілого регіону така зона забезпечити не може, оскільки в просторовому аспекті її вплив обмежений, а при збільшенні її площі збільшуються затрати на покращання інфраструктурних та інших факторів, що є необхідними для нормального функціонування такої зони та залучення інвесторів. Кінцевим результатом цього є насамперед збільшення видатків із державного та місцевих бюджетів на облаштування таких територіальних утворень.

Сутність теорії ендегенного розвитку регіону, що висвітлена в працях М. Кітінга, полягає в економічній адаптації такого регіону в ситуації дефіциту зовнішніх інвестиційних ресурсів. Ключові пріоритети зміщуються на посилення мобілізації внутрішнього потенціалу регіону, адаптації його економічної діяльності до внутрішніх регіональних умов, залучення місцевих інвестиційних ресурсів та формування нових стимулів економічного росту. Стимулами економічного зростання виступають максимізація ефективності використання всіх факторів виробництва, а також органічного їх поєднання в процесі стимулювання активної підприємницької діяльності. У даній теорії ключова увага акцентується розвитку малого та середнього підприємництва, у межах якого формуються ефективні коопераційні зв'язки, зокрема при використанні нових технологій.

Вагоме місце в теорії ендегенного розвитку регіону займають людський потенціал і знання. На думку Ю. Верланова, досвід та знання збільшуються за тих самих причин, що й капітал, оскільки люди приймають рішення інвестувати ресурси в діяльність, яка дає змогу сподіватися на їх зростання, вони займаються науково-дослідницькою діяльністю, створюють нові ринки, товари та нові виробничі процеси [9, с. 143].

Максимальне використання внутрішнього потенціалу регіону повинно бути тільки одним із аспектів ефективної регіональної політики вирівнювання, тому що в сучасних умовах глобалізації будь-який економічний суб'єкт не може повноцінно існувати лише за рахунок внутрішніх стимулів розвитку. У теорії ендегенного розвитку регіону активізація інвестиційних процесів здійснюється внаслідок інновацій та за рахунок позитивних результатів від підприємницької діяльності, побудованої на внутрішніх стимулах росту. При умовах глобалізації ці дві категорії не можуть мати сталий розвиток у межах замкненої системи, що обмежена в просторовому відношенні, оскільки усі регіони не мають однорідного економічного потенціалу. Підприємницька діяльність повинна постійно розширюватися, шукаючи нові ринки збуту, а ефективний розвиток інновацій відбувається лише під час максимального залучення нових знань та передових ідей, які не можуть бути зосереджені лише в межах однієї території.

Ще однією досить перспективною теорією регіонального економічного розвитку в контексті інновацій є концепція регіональних інноваційних систем. Її ідеї формування опосередковано відображались у працях Р. Нельсона, К. Фрімена, Ф. Кука, К. Сейбла, А. Скотта та ін. Дана теорія містить у собі два ключові положення: системність інноваційної діяльності та регіональний вимір інноваційного процесу. Системний підхід зорієнтований на процеси інноваційної діяльності, яка є результатом довіри та виникає між суб'єктами економічної діяльності в ході створення та використання інновацій. Регіональний вимір

інноваційного процесу ґрунтується на позиції, що саме в межах регіонального економічного простору можуть здійснюватись фундаментальні інноваційні зрушення, результати яких будуть вимірюватися в національному чи глобальному масштабі.

Для практичної реалізації цієї концепції необхідно мати розвинену інноваційну інфраструктуру, створити регіональний центр управління інноваційними процесами, здійснити налагодження ефективних взаємовідносин між суб'єктами інноваційної діяльності та сформулювати інноваційні програми за участі регіональної влади та інших зацікавлених сторін [9].

Практичне та ефективне застосування даної концепції стане стимулом притоку інвестиційних ресурсів, оскільки, як прийнято вважати, інвестування здійснюється внаслідок позитивних тенденцій науково-технічного прогресу, що дає змогу здешевити основний капітал і зменшити його витрати на одиницю продукції [10].

Аналізуючи розглянуті вище теорії, можна стверджувати, що на сьогодні активна увага багатьох науковців зорієнтована на теоріях, які пов'язані з інноваціями, оскільки саме інновації виступають рушієм економічного розвитку та дають змогу формувати активну інвестиційну діяльність. Найактуальнішими з них є теорії індустріальних кластерів, регіональних інноваційних систем та теорія ендегенного розвитку регіону. Кожна з них спрямована на залучення внутрішньорегіонального інноваційного потенціалу, а також ресурсів, яким у минулому приділялась незначна увага. До таких ресурсів можна віднести знання, людський потенціал, ментальність, креативність та ін.

Разом із тим у кожній із розглянутих економічних теорій регіонального інвестиційного розвитку є свої індивідуальні особливості впливу на інвестиційні процеси. Кінцевим результатом практичного запровадження таких теорій є покращання загального економічного розвитку території, де застосовуються ґрунтовні ідеї розглянутих концепцій. Інвестиції в даному випадку виступають як проміжний фактор, який на початкових етапах реалізації ключових положень даних теорій розглядається як інвестиційні ресурси, що здійснюють «запуск» регіональних чи місцевих економік. Пізніше, з отриманням позитивних практичних результатів такого інвестування у вигляді чистих прибутків, інвестиції розглядаються як заощадження на основі отриманих прибутків, що знову можуть виконувати функцію інвестування.

Ефективний розвиток інвестиційних процесів за даними теоріями відбувається на основі їх базових елементів, які по-різному проявляються і взаємодіють у кожній із теорій та складають її ядро (табл. 1).

Серед таких базових елементів можна виділити: просторовий аспект, інновації, рівень розвитку території, процеси кооперації, наявність низько- та висококваліфікованих трудових ресурсів, а також виділення різних за масштабом економічних суб'єктів та можливість державного впливу на стратегію розвитку певної території. У багатьох теоріях ключову роль відіграють декілька таких базових елементів, зокрема, за рахунок формування різноманітних механізмів взаємодії між собою. Сукупність таких елементів, а також різноманіття зв'язків між ними формують певні індивідуальні риси інвестиційного потенціалу регіону та можливості забезпечення його економічної безпеки згідно з кожною з теорій.

Інструменти економічної безпеки у даному випадку спрямовані на забезпечення сталого та ефективного економічного розвитку регіону, оскільки в такій ситуації концентрується увага на потенційних ризиках та загрозах,

що формують різноманітні дисбаланси в регіонах. Але в кожній із теорій присутні і певні негативні моменти, що можуть призводити до послаблення економічної безпеки. Прикладами таких негативних моментів можуть слугувати обмеженість інновацій, створення неконкурентоспроможної продукції, нераціональність розміщення та ін.

Питання забезпечення економічної безпеки в даному контексті спрямоване на розширення та збільшення можливостей щодо інтенсифікації процесів інвестування,

оскільки в сучасних ринкових умовах для української економіки надходження додаткових інвестицій буде сприяти укріпленню економічної безпеки як держави, так і регіонів.

Застосування лише окремо взятої теорії не гарантує ефективного забезпечення активізації процесів інвестування, посилення економічної безпеки та формування сталого економічного розвитку в межах певного регіону. Для отримання максимального ефекту потрібно впроваджувати ідеї з кількох теорій, оскільки ефективність роз-

Таблиця 1

Аналіз економічних теорій інвестиційного розвитку регіонів

Теорія	Інвестиційний потенціал регіону	Стан економічної безпеки регіону	Масштаб впливу на економічний розвиток регіону. Особливості регіонального економічного розвитку за вказаними теоріями
Дифузії інновацій	Реалізується за рахунок переміщення готових інновацій, що виступають чинником притягування інвестицій	Залежить від інтенсивності руху інноваційних ресурсів, від суб'єктів вищого рівня до суб'єктів нижчого рівня	Міжрегіональний, регіональний, місцевий. Спрямована на розвиток менш розвинених територіальних суб'єктів за рахунок високорозвинених
Продуктивно-виробничих циклів	Здійснюється за рахунок економії інвестиційних ресурсів залежно від стадії існування продукту, а також їх залучення на території, що є оптимальними з позиції використання трудових ресурсів	Посилюється на територіях, де формуються виробництва циклічного характеру. Послаблюється в межах території, звідки переміщуються виробництва циклічного характеру	Міжрегіональний, регіональний, місцевий. Спрямована на активізацію окремих груп трудових ресурсів залежно від стадії виробництва
Полюсів росту	Формується за рахунок виділення домінуючих виробництв, навколо яких концентруються допоміжні підприємства, що отримують невеликі об'єми інвестицій	Посилюється за рахунок використання внутрішнього потенціалу території. Послаблюється внаслідок зниження комунікації поза межами таких територій	Регіональний, місцевий. Спрямована на активізацію економічної діяльності між великими та малими економічними суб'єктами
Центру – периферії	Полягає у виділенні певних «ядер», на основі яких відбувається акумуляція інвестицій, а також інвестиційного стимулювання периферійних територій	Посилюється в процесі кооперації між суб'єктами економічної діяльності. Послаблюється за принципом «якомога далі від центру»	Міжрегіональний, регіональний, місцевий. Спрямована на активізацію економічної діяльності в межах периферійних територій
Індустріальних кластерів	Формується на основі групи економічних суб'єктів, що взаємодіють у рамках певної галузі в межах окремої території за рахунок інновацій	Посилюється внаслідок синергетичної взаємодії різних суб'єктів економічної діяльності, а також послаблення жорсткої конкуренції. Послаблюється внаслідок зникнення потужної вільної конкуренції, а також при великих розмірах кластерів, де актуальним стає питання ефективної логістики	Міжрегіональний, регіональний, місцевий. Спрямована на отримання додаткових конкурентних переваг за рахунок кооперації, інновацій, масштабності виробництва, та активізації економічної взаємодії з малими економічними суб'єктами
Спеціальних (вільних) економічних зон	Реалізується за рахунок виділення територій зі спеціальними (пільговими) умовами для активної інвестиційної діяльності	Посилюється внаслідок активізації зовнішньоекономічної діяльності та притоку інвестицій. Послаблюється внаслідок збільшення дотаційних вкладень за рахунок недоотримання податкових надходжень	Регіональний місцевий. Спрямована на точкову активізацію економічної процесів певної території з можливістю посилення зовнішньоекономічної діяльності
Ендогенного розвитку регіону	Зорієнтований на активізацію внутрішньорегіональних процесів інвестування за рахунок внутрішнього потенціалу регіону (зокрема людського потенціалу) та інновацій	Посилюється при короткостроковому використанні наявних внутрішньорегіональних стимулах росту. Послаблюється в межах довгострокової перспективи внаслідок обмеженості інновацій	Регіональний, місцевий. Спрямована на активізацію малої та середньої підприємницької діяльності на базі внутрішнього потенціалу регіону (зокрема, людського потенціалу), знань та інновацій.
Регіональних інноваційних систем	Зорієнтований на активізацію інноваційної діяльності в межах регіону	Посилюється в ході реалізації результатів інноваційної діяльності в межах і поза межами регіону. Послаблюється при створенні неконкурентоспроможних продуктів інноваційної діяльності	Міжрегіональний, регіональний. Спрямована на формування внутрішньорегіональної конкуренції в галузі інновацій

Джерело: складено автором

виту будь-якого регіону залежить від великої кількості об'єктивних та суб'єктивних факторів, які потрібно врахувати при стратегічному плануванні.

Висновки. Таким чином, кожна з теорій регіональної економіки має свої індивідуальні особливості впливу на регіональні інвестиційні процеси в контексті забезпечення економічної безпеки. Визначено, що ефективний розвиток інвестиційних процесів за вищерозглянутими теоріями відбувається на основі базових елементів, що представлені в кожній із теорій, серед яких можна виділити: просторовий аспект, інновації, рівень розвитку територій, процеси кооперації, наявність низько- та високок-

валіфікованих трудових ресурсів, а також взаємодії різних за масштабом економічних суб'єктів та можливості державного впливу на стратегічну політику певної території. Економічна безпека в теоріях економічного розвитку регіону посилюється завдяки ефективній активізації та взаємодії вищезазначених базових елементів, унаслідок чого розширюються та збільшуються можливості щодо посилення процесів інвестування. Найбільш доречним для посилення інвестиційної безпеки регіону буде подальше використання теоретичних знань та досвіду, запозичених із теорій індустріальних кластерів, регіональних інноваційних систем та теорій ендогенного розвитку регіону.

Список використаних джерел:

1. Липец Ю.Г. География мирового хозяйства / Ю.Г. Липец, С.Б. Шлихер, В.А. Пуляркин. – М.: Владос, 1999. – С. 18–89.
2. Родионова И.А. Макрогеография промышленности мира: [пособие для студентов вузов] / И.А. Родионова. – М.: Московский Лицей, 2000. – С. 46–57.
3. Глух Н.А. Институционально-социологическая традиция во Франции / Н.А. Глух, Ф. Перру [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://gallery.economicus.ru/cgi-bin/frame_rightn.pl? type= in&links= ./in/perroux/lectures/perroux_11.txt&name=perroux&img=lectures_small.gif.
4. Isard W., Metody analizy regionalnej. Wprowadzenie do nauki o regionach, PWN, Warszawa, – 2011. – 407 p.
5. Heffner, K. 2003: Regiony peryferyjne w perspektywie polityki strukturalnej Unii Europejskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, – Białystok. – 2003. – 274 p.
6. Портер М.Э. Конкуренция / М.Э. Портер; пер. с англ. О.Л. Пелявского [и др.]; под ред. Я.В. Заблочного и др. – М.: Вильямс, 2006. – 602 с.
7. Про Концепцію створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні: Постанова КМУ від 14 березня 1994 р. № 167 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/167-94-%D0%BF>.
8. Дегтярьова І. Теорії регіонального розвитку та їх еволюція як основа сучасного регіонального управління / І. Дегтярьова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2010-4-20.pdf>.
9. How to make regions (more) innovative / F. Welter, S. Kolb, B. O'Gorman, K. Bugge, I. Hill, F. Peck, B. Roncavic [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.unisg.ch/rencontres/Renc2008/Topics_2008/C/Rencontres_2008_Welter_et_al.pdf.
10. Гриньова В.М. Інвестування / В.М. Гриньова [та ін.]. – Х.: ХДЕУ, 2008. – 464 с.

Аннотация. Работа выполнена на основе анализа освещения процессов инвестирования в пределах экономических теорий регионального развития с позиций рассмотрения в этих теориях вопросов обеспечения экономической безопасности. Осуществлено обобщение и сравнение экономических теорий регионального развития, имеющих отношение к инвестиционным процессам. Определена необходимость комплексного применения экономических теорий с целью усиления процессов инвестирования в регионах. Выделены ключевые элементы таких теорий, которые выступают движущими факторами развития экономических и инвестиционных процессов на региональном уровне. Освещены положительные и отрицательные моменты практического применения каждой из теорий в процессе регионального планирования. Особое внимание акцентировано на теориях, в которых изучение регионального инвестиционного развития происходит на основе инновационного фактора.

Ключевые слова: экономическая безопасность региона, инвестирование, инвестиционная безопасность региона, региональная экономика, инновации.

Summary. The work was carried out by analyzing the investment process within economic theories of regional development, from the standpoint of economic security. The generalization and comparison of economic theories of regional development that are associated with the investment process were carried out. The results of work. The necessity for a comprehensive regional application of economic theories to enhance investment processes of investing was defined. The key elements of such theories that advocate driving factors of development of economic and investment processes at regional level were allocated. Also the positive and negative aspects for the practical application of theories in each of the regional planning process were highlighted. The special attention is paid to theories which explore regional investment development is based on innovation factor.

Key words: economic security of the region, investing, investment security of the region, regional economy, innovation.